

*Het Belgisch Porselein Schilder Genootschap –
Association Belge des Peintres sur Porcelaine*

KAOLIN

APRIL / MEI / JUNI / 2006

Afgifte bureel 1300 WAVRE **N°50**
Verantwoordelijke uitgever P 405393
Marie-Jeanne Close 12, rue Nicaise Céroux - Mousty 1341

Het kopiëren van artikels moet aangevraagd worden aan de redactie.

*Het Belgisch Porselein Schilder Genootschap –
Association Belge des Peintres sur Porcelaine*

Bankrekening van het B.P.S.G - **635-2612001-36**
Maatschappelijke zetel: 12, rue Nicaise 1341 Céroux-Mousty

Compte bancaire de l'ABPP - **635-2612001-36**
Siège social : 12, rue Nicaise 1341 Céroux-Mousty

Bestuur - Administration

Voorzitster - Présidente :

Marie-Jeanne Close

12 rue Nicaise
1341 Céroux-Mousty
e-mail : mj.close@compaquet.be

Tel 010 62 10 18
Fax 010 62 10 19
GSM 0475 397 067

Onder-voorzitster - vice-Présidente :

Marianne van der Mersch

63, Gouvernementsweg
1150 Brussel

Penningmeester - Trésorier :

Ghislaine Denis

56, Chemin au bois
1970 Wezembeek-Oppem

**Nederlandstalige Secretaresse –
secrétaire néerlandophone :**

Marijke Hillenaar

Clos du Bois des lapins, 7
1380 Lasne

**Secrétaire francophone –
franstalige-secretaresse :**

Anne-Marie Dans

10, rue de l'Abbaye
1 390 Bossut-Gottechain

Redactie- Rédaction :

Marie-Jeanne Close, Anne-Marie Dans, Yvonne Hanssens, Marijke Hillenaar, Marianne van der Mersch.

Mise en page : Margaux Hoyois

APBB/PBSG

Internet : <http://users.compaquet.be/porcelaine>

Technische Fiche « De Haan » door par Mario Watanabe : Brésil/Japon

(in 1 bakbeurt)

Teken de haan met de pen in het zwart en met het medium op waterbasis.

Droog met een haardroger het porselein aan de achterzijde (dus bord omdraaien).

Kleuren maken met een open olie (Huile molle).

Medium op waterbasis en open olie zijn niet verenigbaar dus ze zijn niet te mengen.

Schilder de hanenkam en de nek in rood,

de borst in geel en geel-bruin, de vleugel en de staart in zwart.

Op de borst trekt u kleine penseelstreekjes, afgerond naar beneden, de vleugel en de staart zijn soepele lange streken.

Verzadig uw penseel in de open olie en trek lichtpunten in de vleugel en de staart. De poten schildert u in okerkleur.

Laat 40 minuten drogen en schidert daarna bovenop de reeds aangebrachte kleur, de schaduwen en de details.

De nagels van de poten en de nerfjes tekent u met de pen in het zwart aangemaakt met medium op waterbasis.

De 2 lagen zullen zich niet vermengen. Bakken op 800°C.

Decoratie met edele metalen

Boordvulling van een bord met bladgoud.

Spons de boord met “laqua”+fondant.

Leg zorgvuldig het bladgoud op de “laqua” als het bijna droog is.

Bakken aan 780°C.

Boordverzilvering van een bord met zilverpoeder.

Meng het zilverpoeder met open olie en spons of breng de verf dik aan om reliëf effecten te bekomen.

Bakken op 780°C.

Mario Watanabe is porseleinschilder, geboren in Japan en leeft in São Paulo in Brazilië.

Veel schilderplezier

Marie-Jeanne Close

RAYNAUD, een familie saga.

Martial Raynaud koopt Montjovis in 1919.

De firma vergroot vanaf 1925 en wordt Raynaud &C, ze bevestigt haar ambities door het embleem van een R met een lauriertak te voorzien.

Het ontwikkelen van de internationale uitbreiding is de hoofdzaak, maar met een gevoeligheid voor de grote artistieke invloed .

Het befaamde koffiekopje van “de tsarin “ is nog steeds in collectie.

In 1952 volgt André Raynaud zijn vader op en verrijkt de firma met verschillende facetten van zijn persoonlijkheid.

Als erfgenaam van een eeuwenoude know-how, laten zijn moderne technieken hem toe nieuwe modellen te ontwerpen en vroegere stukken terug uit te voeren.

Door zijn industriële inspanning, kan André Raynaud op verschillende domeinen uitbreiden. Hij laat nieuwe vormen ontwerpen met de hulp van grote artiesten zoals Dali, Cocteau en laat de vormen van « la compagnie des Indes” terug uitgeven.

Door zijn nieuwsgierigheid, zijn gewaagde ontwerpen en zijn verziende politiek, heeft André Raynaud aan zijn firma een internationale dimensie gegeven.

In 1985, wordt Bertrand generaal directeur van de firma.

Hij ontwikkelt een nieuwe commerciële politiek en spant zich persoonlijk in om een nieuw imago aan de firma te geven.

In 1992 wordt Bertrand Raynaud, met het aandeel van de groep Ercuis en het kapitaal van Raynaud, tot voorzitter van de directie benoemd.

Zijn taak is de firma goed te besturen en de industriële politiek van zijn vader en grootvader te volgen.

Bertrand Raynaud slaat de richting van de XXIe eeuw in.

Een eeuw waarin hij met respect voor de traditie, een topkwaliteit, en een tijdloze creatie van zijn befaamd internationaal kenmerk nastreeft.

Vandaag is Raynaud fier in Limoges een uniek porselein in reliefvormen en decors met goud en overvloedige kleuren te ontwerpen en sedert 150 jaar referenties te mogen waarborgen.

Van het eetservies van President Harrisson in 1892 tot het eetservies van Lady Diana of van Dustin Hoffman, mag Raynaud fier zijn als leverancier.

Hij werkte voor veel presidenten en staatshoofden.

Officieel leverancier of vertrouwelijke partner , Raynaud bestudeerd en individualiseerd op aanvraag elk eetservies.

Zowel het eenvoudige gouden randje als de brede geïncrusteerde borduur met een cijfer of een wapenschild, een kroon of een logo...

In het tijdperk van Nicolas II, toen de grootvader van Bertrand Raynaud de wereld rond reisde, werd een deel van de collectie van de Tsarine opnieuw gefabriceerd voor de liefhebbers van mooi porselein.

De zes kopjes die tegenwoordig voorgesteld worden zijn identiek aan de originele en zijn volledig met de hand vervaardigd door de « beste vakman van Frankrijk » en zijn leerling.

Getekend met zwarte rook onder sjabloon, verguld met goud in relief, gepoederd en gebakken bij lage temperatuur.

Het verwezenlijken van een kopje vraagt een twintigtal kleuren, verschillende periodes droogtijden en 6 baktijden, dit is te zeggen: een week werk!

Hun know-how geërfd van Hongaarse artiesten komende uit Limoges maakte van elk kopje een juweelstukje, versierd met echte edelstenen.

Om fijn en wit porselein te verkrijgen zijn verschillende fasen nodig.

De grondstof gaat van een breekbare en poreuze massa tot het doorschijnend en glanzend resultaat, die wij kennen.

Het vervaardigen van een voorwerp begint met het fabriceren van een originele mal, gebeeldhouwd in plaaster.

Bij Raynaud, dient een mal voor een veertigtal stukken, dit laat aan het voorwerp toe trouw te blijven aan het origineel model.

Voor de eerste baktijd zijn de stukken uiterst breekbaar.

Ze moeten door vakkundige handen bewerkt worden, vooral bij het garneren en het afbramen dat toe laat de naden van de mallen te verwijderen.

Deze behandelingen zijn zeer delicaat want het porselein heeft een geheugen en iedere te harde druk van de hand blijft gegrift in het hart van de massa.

Tijdens de tweede baktijd, na het glazuren, verandert de massa en verliest haar porositeit.

Ze wordt doorschijnend en blinkend.

Daarna worden de stukken gesorteerd en uitgekozen.

Kleine verschillen in dikte en in diameter of in uitzicht zijn onvermijdelijk.

Het gekozen stuk gaat daarna in het decor-atelier en mag dan de laatste afwerkingen van polijsten ondergaan voor het met sjablonen wordt bekleed of in de handen van de porseleinschilder komt.

Een of meerdere baktijden zullen het decor onveranderlijk fixeren.

Tekst uit het boek « Passion de porcelaine de Raynaud.

Vertaald door Marie-Jeanne Close

Technische fiche « Wit » door Cathérine Bergoin uit Bassens. Frankrijk.

Hoe gebruikt men het wit in het porseleinschilderen ?

Cathérine Bergoin geeft onze enkele tips om verschillende effecten te bekomen, Wit, mengwit, pastelwit, dekkend wit, wit relief, mat relief, I relief enz...

Sommigen beweren dat men geen witte kleur gebruikt op wit porselein.

Dixit Catherine:

-Wanneer ik een wit onderwerp schilder :

zal ik verschillende witte kleuren gebruiken, naargelang het effect dat ik wens te bekomen

Wanneer het wit zeer blinkend moet zijn zoals vb : een sneeuwveld, laat ik het wit van het porselein onbedekt en indien ik enkele schaduwen wens toe te voegen, zal ik veel smeltmiddel (fondant) onder de gewenste kleur voor de schaduw mengen.

Zo krijg ik een blinkend effect die vergelijkbaar is met glazuur.

-Wanneer ik een volume wens te bekomen in een onderwerp :

De kern van het licht moet blinkend wit zijn, dus om de lichtstraal op de goede plaats te bekomen, laat ik ook daar, het wit van de glazuur onbedekt.

-Wanneer ik een witte bloem schilder die een dik bloemblad heeft zoals de lelie of de waterlelie, neem ik een witte kleur..

Ik maak de kleur iets dunner aan en vergeet niet de korrels goed te bewerken met het spatelmes.

Deze kleur zal meer volume aan mijn bloembladen geven.

Ook voor het schilderen van vogels, pluimpjes en dons gebruik ik wit.

-Wanneer ik een doorschijnende bloem schilder zoals een hondsroos of bottelroos gebruik ik pastelwit.

Deze kleur is lichter dan het vorige wit en het bloemblad zal fijner en doorschijnend lijken.

-Wanneer ik een onderwerp schilder in een kleur die ik wens te laten overvloeie in wit, dan gebruik ik meng wit.

Ik kies een felle kleur vb: framboosroze, voor een roos.

Ik maak verschillende mengelingen klaar met het mengwit en het framboosroze: van fel roze tot lichtroze en dankzij dit mengwit zal de kleur niet veranderen van haar basistint.

-Wanneer ik wit wens te schilderen op een gekleurd glazuur, gebruik ik dekwit (BLANC COUVRANT).

Men vindt porselein met een ivoor kleur, celadon of grijsblauw glazuur.

Faïence en aardewerk zijn soms licht gekleurd.

De enige manier om op deze stukken een witte kleur te bekomen is “**dekwit**” te gebruiken die een textuur heeft zoals een pasta.

Indien u pastel kleuren wenst te bekomen op deze stukken moet u zelf uw kleur ontwerpen door ze met « **dek-wit** » te mengen.

Indien u zonder dek-wit, lichtblauw, lichtgroen of lichtgeel gebruikt op een gekleurd glazuur, zal uw kleur anders zijn na het bakken, want de basiskleur van het glazuur zal overheersen.

Vergeet niet dat alle kleuren die we gebruiken in porseleinschilderen doorschijnend zijn.

Indien de glazuur een felle kleur heeft, moet men soms twee of drie lagen “**dek-wit**” (Blanc COUVRANT) met tussendoor baktijden, aanbrenge.

Op een zwarte glazuur krijgt u nooit een puur witte kleur.

-Wanneer ik relief in mijn compositie wens, gebruik ik WIT RELIEF.

dat ook Blanc fixe of Blanc Chinois wordt genoemd..

Ik maak een dikke pasta klaar met wit relief en een medium.

Indien het volume zich uitspreidt bij het drogen dan is het mengsel te dun.

Het moet een dikke pasta zijn = tandpasta.

Met een marterpenseel n°74.2, (speciaal voor het sculpteren van relief)

leg ik de massa op het porselein.

Indien ik kleine puntjes in een kantwerk wens aan te brengen, gebruik ik de punt van een ijzeren staafje.

Indien u in wit relief een kleur wenst aan te brengen, meng dan niet méér dan 5% kleur in het relief.

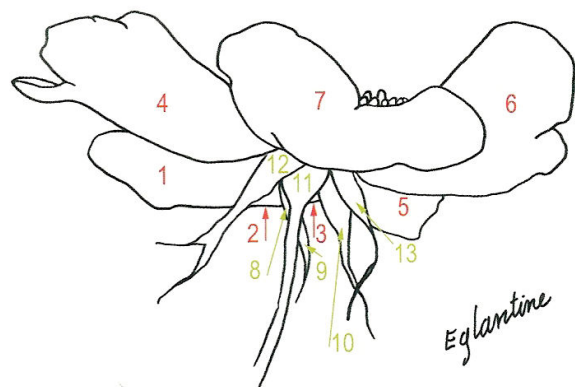
Dus u kunt enkel pastel kleuren in relief bekomen.

Ik laat het relief minimum 2 dagen drogen in open lucht en ik bak het langzaam aan 820°C. In 3 a 4 uren.

Ik herinner u eraan, dat dit relief broos is en dat u niet meer dan 1 mm dikte moet aanbrenge.

Het relief moet bij de laatste of voorlaatste baktijd worden aangebracht, want hij zakt bij iedere baktijd een beetje in.

Indien u een donkere kleur of een relief in goud of platina wenst te bekomen, dek het nogmaals met de kleur of het edel metaal na de baktijd van 820°C, en herbak aan 750°C maximum.

PURPERE KLEUREN

Dit onderwerp roept veel vragen op.

Cathérine Bergoin geeft eenuiteenzetting over de specifieke eigenschappen.

Alle poeders om porselein te beschilderen en die gefabriceerd zijn op basis van goud worden “purper” genoemd.

Deze categorie bevat ; roze, violet, en bepaalde donker blauwe kleuren met mauve tinten

De juiste kleuren van ons palet kunnen we maar bepalen na het bakken.

Sèvres blauw wordt door de fabricant als purper geklasseerd.

- HOE DIK MAG MEN PURPER AANMAKEN ?

Alle kleuren moeten lang en met veel zorg aan gemaakt worden.

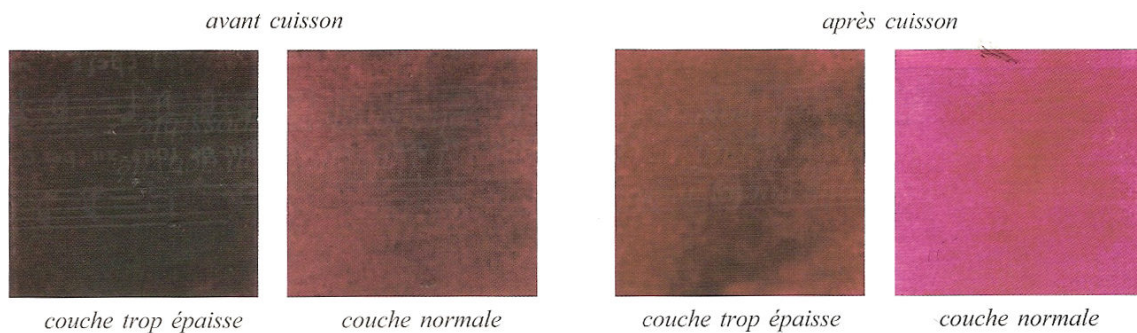
Wanneer men schildert mag men geen te dikke laag aanbrengen.

Dit leidt tot verlies van transparantie.

Men moet het wit van de glazuur doorheen het kleur voelen om het licht op te vangen.

Door een te dikke laag aan te brengen om een diepere kleur te krijgen, neemt men het risico het omgekeerde resultaat te verkrijgen.

De oefening werd met framboospurper verwezenlijkt

- BAKKEN

Deze kleuren veranderen het meest bij het bakken.

Het is belangrijk een palet te maken en uw kleuren te bakken .

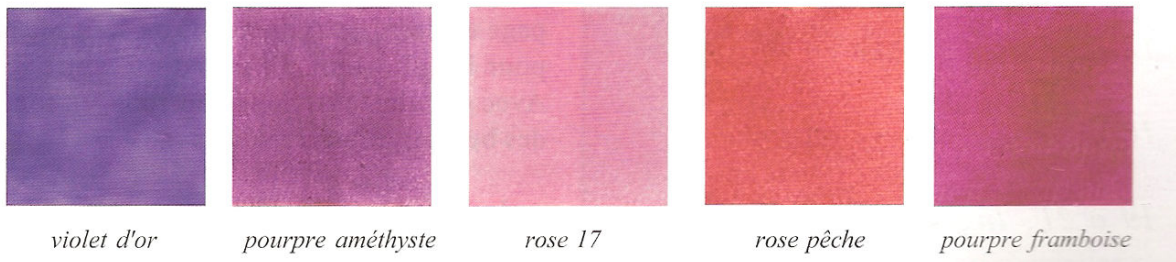
Voor het bakken zijn de kleuren dof en buinachtig.

Door het bakken krijgen deze kleuren hun intensiteit.

Een hoge temperatuur ontwikkelt de pracht van deze kleuren.

Deze kleuren mogen heel hoog bakken, ze worden er mooier door.

Ik raad u korte baktijden aan, in minder dan 2 uur van 950°C tot 980°C

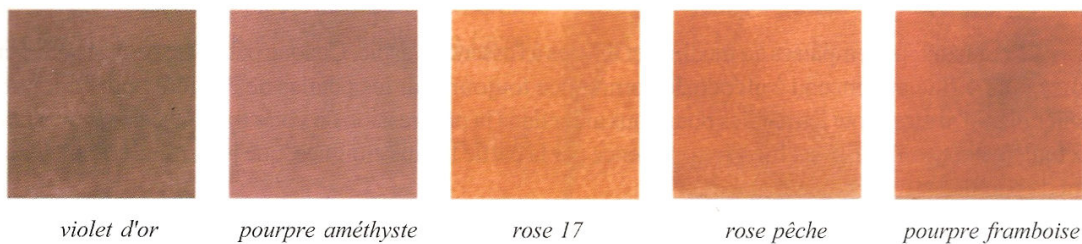
- TE LAGE TEMPERATUUR

Als de roze kleuren oranje-achtig bakken en de violette kleuren groen-achtig dan hebt u uw stuk niet hoog genoeg gebakken.

U hebt uw stuk niet hoog genoeg gebakken.

Geen paniek !

Herbak aan een hogere temperatuur.

- LE FONDANT en PURPERE KLEUREN

Vroeger bestond er voor de purpere kleuren een speciaal fondant (smeltmiddel). Een normaal smeltmiddel was niet aangeraden omdat het afwijkingen in de kleuren gaf.

Vandaag is het smeltmiddel universeel en gaat even goed voor geel, groen blauw of purper.

U mag het smeltmiddel mengen met purper in alle hoeveelheden.

Indien nodig mag u na het bakken, zonder probleem, een laag fondant of smeltmiddel op het purper uitstrijken.

In dit geval moet u het stuk herbakken aan dezelfde temperatuur of 10° a 20°C hoger.

Indien u aan een lagere temperatuur bakt, zal het smeltmiddel moeilijk mengen met het kleur en dan krijgt u een effect van correctie.

ACTIVITEITEN 2006-2007

Data: **25/26/** september 2006
thema: **Art deco , techniek op biscuit.**
leraar: **Federica Zana** Crema Italië
prijs: **€ 200**
plaats : maatschappelijke zetel: Céroux-mousty.

OPGELET!!! 2 stages!!!

Data: 16/17/18/19 en /20/21/23/24 oktober 2006
Thema: **professioneel porseleinschilderen**
Profesneur: **Andreas Knobl** Lengries Duitsland
Prijs: **€ 400**
Plaats: maatschappelijke zetel Céroux-Mousty.

Stages in 2007

Data: 7 tot 12 mei 2007
Leraar: **Karin WALDIS** Seuzach Zwitserland
Thema: **vogels** en allerlei lievelings onderwerpen.
Plaats: maatschappelijke zetel en gent

Data : 18/19/20 juni 2007 (voorlopige data)
Leraar: **Felipe PEREIRA** Portugal
Thema: Impressionisme: Vogels en bloemen

Data: 11/12/13 september 2007
Leraar: **Danièle GASTON**
Thema: Geheimpjes van wandpapier: bloemen in nieuwe technieken.

Data: 15/16/17 Céroux-Mousty 18/19 (Gent)October 2007
Leraar: **Edouardo REIS**
Thema: Marine (céroux-Mousty) Winterlandschap (Gent)

Algemene inlichtingen : Marie Jeanne Close
Telefoon 010/62.10.18 – Fax : 010/62.10.19 – GSM : 0475/39.70.67
e-mail : mj.close@compagnet.be
Maatschappelijke zetel : 12,rue Nicaise – 1341 Céroux-Mousty